

UZASADNIENIE

Decyzją z 10.03.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. G. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek Biuro Doradztwa i (...) od 12.10.2018 r. W uzasadnieniu wskazano, że w związku z złożeniem roszczenia o wypłatę zasiłku chorobowego i macierzyńskiego dla ubezpieczonej przeprowadzono postępowanie kontrolne. Zdaniem organu rentowego wyniki przeprowadzonej kontroli dowodzą, iż umowa o pracę z wynagrodzeniem nieznacznie niższym niż minimalne wynagrodzenie za pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie celem uzyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczeń i skorzystania z wyższych świadczeń w związku z ciążą dla ubezpieczonej.

/decyzja k. 124v-130 akt ZUS/

J. P. w dniu 16.04.2020 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że M. G. na podstawie zakwestionowanej umowy faktycznie świadczyła pracę do czasu stwierdzenia niezdolności do pracy. Wskazał, że w chwili zawarcia spornej umowy nie wiedział, że ubezpieczona jest w ciąży.

/odwołanie – k. 3-5v/

M. G. reprezentowana przez radcę prawnego również złożyła odwołanie od powyższej decyzji w dniu 23.04.2020 r., wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu odwołania podniosła, że na podstawie zakwestionowanej umowy faktycznie świadczyła pracę do czasu stwierdzenia niezdolności do pracy, od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych. Wskazała, że w chwili zawarcia spornej umowy płatnik składek nie wiedział, że jest w ciąży.

/odwołanie – k. 3-5 akt VIII U 1170/20/

W odpowiedziach na odwołania z 15.05.2020 r. i 28.05.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także łączne rozpoznanie spraw. W uzasadnieniu organ rentowy wywodził, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 18-21, odpowiedź na odwołanie - k. 17-20 akt VIII U 1170/20/

Postanowieniem z 3.06.2020 r. tutejszy Sąd połączył sprawę z odwołania J. P. ze sprawą z odwołania M. G. do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VIII U 1085/20.

/postanowienie - k. 23 akt VIII U 1170/20/

Na rozprawie z 26.02.2021 r. pełnomocnik ubezpieczonej poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Płatnik poparł odwołanie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań i zasądzenie od obu stron kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/stanowiska 00:01:45, 00:12:25 – płyta k. 685/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowany płatnik składek J. P. od około 1995 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Doradztwa i (...). Adresem głównego miejsca wykonywania działalności jest Ł., ul. (...). Przedmiotem działalności płatnika składek jest działalność rachunkowo – księgową, doradztwo podatkowe.

/bezsporne, pismo płatnika – k. 116-118 akt ZUS/

W ramach działalności gospodarczej płatnik składek zatrudniał w okresie od 01.2017 r. do 01.2020 r. na podstawie umów o pracę i umów zlecenia od 17 do 24 osób w tym ostatnio w dziale księgowym na stanowisku starszego księgowego (3 pracowników), księgowego (1), doradcy podatkowego (1), pomocy księgowego (7-8), w dziale kadr (4-5 w tym A. B. na stanowisku kadrowej od 2001 r.), w dziale postępowań (2-3), w dziale doradztwa (1).

Biuro było czynne w godzinach 8.00-16.00.

Pracownicy/zleceniobiorcy pracowali w godzinach 6.00 – 20.00.

/pismo płatnika – k. 116-118 akt ZUS, zeznania świadka A. B. 00:43:18 - płyta CD k. 46, zeznania wnioskodawcy 00:11:15 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:29:53 - płyta CD k. 46/

Wnioskodawczyni M. G. posiada wykształcenie wyższe. Ukończyła w 2011 r. studia magisterskie na kierunku finanse i rachunkowość w specjalności zarządzanie przedsiębiorstw. W okresie od 02.2012 r. do 07.2012 r. odbyła staż w dziale finansowym (...) sp. z o.o. Posiada prawo jazdy kat. B, znajomość obsługi komputera oraz języka angielskiego.

/kwestionariusz osobowy k. 38-38v akt ZUS, dyplom ukończenia studiów – k. 1 cz. A akt osobowych wnioskodawczyni - koperta k. 36, CV – k. 8-8v akt VIII U 1170/20, zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

Od 24.03.2014 r. wnioskodawczyni prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Kurier Warzywny. Adresem głównego miejsca wykonywania działalności jest Ł., ul. (...) (miejsce zamieszkania wnioskodawczyni). Przedmiotem działalności jest sprzedaż detaliczna przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet. W ramach działalności ubezpieczona zajmuje się sprzedażą za pośrednictwem Internetu ekologicznych owoców i warzyw oraz dostarczaniem owoców do klientów.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawczyni była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 24.03.2014 r. do 30.04.2019 r.

/bezsporne, zgłoszenie do ubezpieczeń – k. 680-681/

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ZUS wypłacił wnioskodawczyni od 1.05.2019 r. zasiłek macierzyński obliczony od podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w wysokości 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (2.859,00 zł).

Od 1.05.2019 r. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego.

/bezsporne/

Prowadzeniem działalności gospodarczej wnioskodawczyni zajmowała się w godzinach porannych.

/zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

W ramach prowadzonej działalności ubezpieczona okresowo zatrudniała pracownika.

/zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

Prowadzeniem obsługi księgowej firmy wnioskodawczyni zajmował się płatnik składek.

/zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39 - płyta CD k. 46/

Miesięczny przychód ubezpieczonej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej na przestrzeni od 01.2018 r. do 09.2019 r. oscyływał w granicach 17.000-28.000 zł, wykazując tendencję wzrostową.

O planowanym przeniesieniu siedziby głównego kontrahenta firmy wnioskodawczyni, tj. spółki macierzystej Grupy N. – N. Bank (...) do Finlandii od około 1.10.2018 r. wnioskodawczyni została powiadomiona pismem z 13.06.2018 r. W piśmie zapewniono o kontynuacji współpracy. Wnioskodawczyni udzieliła zgody na tę fuzję oraz przeniesienie umowy do N. Finland.

/pismo – k. 39-40v, zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

W 2016 r. ubezpieczona aktywnie poszukiwała dodatkowego zatrudnienia.

/wydruk korespondencji e-mailowej, CV – k. 7-15v akt VIII U 1170/20, zeznania wnioskodawczyni 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

W dniu 12.10.2018 r. sporządzono umowę o pracę pomiędzy Biuro Doradztwa i (...) a M. G. na czas określony od 12.10.2018 r. do 31.10.2020 r., w $\frac{3}{4}$ wymiaru czasu pracy, na stanowisku pomocy księgowej, za wynagrodzeniem w wysokości 2.000,00 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: Ł., ul. (...).

/umowa o pracę – k. 7 cz. B akt osobowych wnioskodawczyni – koperta k. 36 oraz k. 114 akt ZUS, zeznania świadka A. B. 00:43:18 - płyta CD k. 46/

Sporządzono dokumentację związaną z zatrudnieniem wnioskodawczyni, w której znajdują się m.in.: orzeczenie lekarskie z 10.10.2018 r. o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku pomocy księgowej, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie BHP w dniu 12.10.2018 r., umowa o pracę, kwestionariusz osobowy, oświadczenie pracownika dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, informacja o warunkach zatrudnienia (6-godzinna dobową i 30-godzinna tygodniową normą czasu pracy), oświadczenie o zapoznaniu się z przepisami o równym traktowaniu w zatrudnieniu.

/dokumentacja osobowa - k. 4 cz. A, k. 1,2, 3, 7,8, 9 cz. B akt osobowych wnioskodawczyni – koperta k. 36 oraz k.108v-110, 114, 38-38v akt ZUS/

Sporządzono pisemny zakres obowiązków wnioskodawczyni na stanowisku pomocy księgowej obejmujący następujące obowiązki:

- obsługa programu (...) w zakresie, tj. wprowadzanie zadekretowanych dokumentów do systemu finansowo-księgowego;
- obsługa w zakresie dokumentacji podatkowej, tj. odhaczanie dokumentów wg otrzymanych od księgowej rejestrów VAT i zapisów (...), chronologiczne układanie dokumentów, numerowanie dokumentów według rejestrów;
- prace porządkowe, tj. sporządzanie kserokopii dokumentów dla potrzeb księgowych i klientów, wstępna archiwizacja wg potrzeb /wąsy/.

Jako bezpośredniego przełożonego wskazano J. S..

/pisemny zakres obowiązków – k. 6 cz. B akt osobowych wnioskodawczyni – koperta k. 36 oraz k.112 akt ZUS/

Płatnik składek dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń wnioskodawczyni od 12.10.2018 r., z wynagrodzeniem niższym niż minimalne wynagrodzenie za pracę.

/bezsporne/

W dniu 14.09.2018 r. wnioskodawczynie skonsultowała się online z internistą z podejrzeniem ciąży po pozytywnym teście.

/dokumentacja medyczna – k. 57- 314 w tym k. 159-160, dokumentacja medyczna – k. 552-609 w tym k. 556-557, zeznania wnioskodawczynie 00:07:24 - płyta CD k. 685 w zw. z 00:02:39, 00:07:42, 00:08:28, 00:21:07 - płyta CD k. 46/

W dniu 2.10.2018 r. o godz. 17.00 wnioskodawczynie zgłosiła się na konsultację u ginekologa. Rozpoznano poronienie zagrażające. Badaniem USG z 8.10.2018 r. o godz. 15.20 potwierdzono u niej 10-tygodniową ciążę. Ostatnia miesiączka przypadła na dzień 6.08.2018 r.

/karta ciąży – k. 41-42v oraz k. 613-614v, dokumentacja medyczna – k. 57- 314 w tym k. 157,161-162, dokumentacja medyczna – k. 313-548 w tym k. 465-467, pismo L. (...) k. 550-551, dokumentacja medyczna – k. 552-609 w tym k. 558- 560/

W dniach 15.10.2018 r. o godz. 15.30, 16.10.2018 r. o godz. 17.20, 23.10.2018 r. o godz. 17.00, 5.11.2018 r. o godz. 16.00, 13.11.2018 r. o godz. 14.45 i 15.00, 19.11.2018 r. o godz. 8.00, 26.11.2018 r. o godz. 19.30, 27.11.2018 r. o godz. 12.45, 11.12.2018 r. o godz. 17.30, 27.12.2018 r. o godz. 18.40, tj. w dniach wskazanych w listach obecności jako dni obecności w pracy, wnioskodawczynie odbywała wizyty lekarskie u alergologa, ginekologa, internisty, ortopedy, dermatologa oraz wykonywała badania USG w trakcie ciąży i korzystała z usług położnej w gabinecie.

W dniach 16.10.2018 r. i 23.10.2018 r. rozpoznano u niej poronienie zagrażające, 13.11.2018 r. – krwawienie we wczesnym okresie ciąży, 19.11.2018 r. – czynnościowe zaburzenia jelit, nieokreślone, nadto wpisano, że pacjentka ma skierowanie do szpitala na oddział ginekologiczny, 11.12.2018 r.- poronienie zagrażające.

W dniu 15.01.2019 r. rozpoznano u wnioskodawczynie poronienie zagrażające i wystawiono zwolnienie lekarskie od 15.01.2019 r.

/dokumentacja medyczna – k. 57- 314 w tym k. 136-144, 147-148, 150-156, dokumentacja medyczna – k. 313-548 w tym k. 468 - 484, pismo L. (...) k. 550-551, dokumentacja medyczna – k. 552-609 w tym k. 561-582/

Wnioskodawczynie pozostawała niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w trakcie ciąży od 15.01.2019 r. do dnia porodu.

/zestawienie zaświadczeń wybranego ubezpieczonego – k. 2 akt ZUS, zaświadczenia lekarskie – k. 11-12, 14, 16, 18 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36/

Wnioskodawczynie dokonała zakupu przy użyciu karty za granicą w dniach: 29.11.2018 r. (czwartek), wskazanym na liście obecności jako dzień obecności w pracy, na kwotę 364,53 zł oraz 2.12.2018 r. (niedziela) na kwotę 40,70 zł. W dniu 2.12.2018 r. (niedziela) dokonała także wypłaty gotówki za granicą w kwocie 96,05 zł.

/wyciąg z rachunków bankowych – k. 650-655/

Ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego od 17.02.2019 r. do 30.04.2019 r. oraz zasiłku macierzyńskiego od 1.05.2019 r.

/bezsporne, zaświadczenie płatnika składek – k. 13, 15, 17, 19 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36/

Wnioskodawczynie w dniu (...) urodziła dziecko.

/odpis skróconego aktu urodzenia – k. 4 akt ZUS oraz k. 20 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36, zaświadczenie lekarskie – k. 20 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36, dokumentacja medyczna – k. 612-646/

Ubezpieczona w okresie od 1.05.2019 r. do 17.09.2019 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego a w okresie od 18.09.2019 r. do 28.04.2020 r. korzystała z urlopu rodzicielskiego.

/wniosek o urlop macierzyński i rodzicielski – k. 21 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie

- koperta k. 36, zaświadczenie płatnika składek – k. 22 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie

- koperta k. 36, listy obecności za okres 10.2018 r. – 05.2020 r. – koperta k. 36 oraz k. 72-106 akt ZUS/

Na listach obecności (indywidualnych miesięcznych ewidencjach czasu pracy) wykazano, że wnioskodawczynie była obecna w pracy w następujących dniach roboczych danego miesiąca od dnia sporządzenia umowy o pracę, tj. w dniach 12, od 15 do 19, od 22 do 26, od 29 do 31.10.2018 r., 2, od 5 do 9, od 12 do 16, od 19 do 23, od 26 do 30.11.2018 r., od 3 do 7, od 10 do 14, od 17 do 21, 24, od 27 do 28, 31.12.2018 r., od 2 do 4, od 7 do 11, 14.01.2019 r., w godzinach od 14.00 do 20.00.

/listy obecności za 10.2018 r. – 05.2020 r. –koperta k. 36 oraz k. 72-106 akt ZUS/

Na listach obecności powinny być uwzględnione wyjścia pracowników w czasie pracy w celach prywatnych.

/zeznania świadka A. B. 00:43:18 - płyta CD k. 46/

W okresie od 29.04.2020 r. do 7.07.2020 r. ubezpieczona korzystała z urlopu wypoczynkowego u płatnika składek.

/wniosek o urlop – koperta k. 36, listy obecności za 10.2018 r. – 05.2020 r. – koperta k. 36 oraz k. 72-106 akt ZUS/

W dniu 24.08.2020 r. sporządzono porozumienie zmieniające umowę o pracę pomiędzy Biuro Doradztwa i (...) a M. G., wskazując, że od 1.09.2020 r. wnioskodawczynie jest zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 2.800,00 zł brutto miesięcznie.

/porozumienie – k. 24 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36/

Sporządzono także informację o warunkach zatrudnienia (8-godzinna dobową i 40-godzinna tygodniową normą czasu pracy).

/informacja – k. 25 cz. B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 36/

Na listach płac wykazano, że pracodawca wypłacił w gotówce wnioskodawczynie wynagrodzenie w następującej wysokości:

- za 10.2018 r. – 867,94 zł netto,

- za 11.2018 r. – 1.413,48 zł netto,

- za 12.2018 r. – 1.413,48 zł netto,

- za 01.2019 r. – 1.413,53 zł netto (w tym wynagrodzenie chorobowe),

- za 02.2019 r. – 763,64 zł netto (wynagrodzenie chorobowe).

Odbiór wynagrodzenia wnioskodawczynie kwitowała własnoręcznym podpisem.

/listy płac – k. 40-70 akt ZUS/

Płatnik składek z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w 2017 r. osiągnął przychód w wysokości 1.041.954,01 zł, poniósł koszty w wysokości 930.116,31 zł, osiągnął dochód w kwocie 111.837,70 zł.

/podsumowanie księgi przychodów i rozchodów – k. 36 akt ZUS, bilans firmy – k. 34 akt ZUS, deklaracja o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy, deklaracje dla podatku VAT – 22v-32 akt ZUS, k. 6-12v, faktury VAT – k. 13-16/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim w oparciu o załączone do akt dokumenty w postaci m.in. dokumentacji osobowo-płacowej wnioskodawczynie ze spornego okresu, dokumentacji medycznej, akt rentowych, dokumentacji skarbowej płatnika składek, a także w niewielkim zakresie w oparciu o zeznania świadka A. B. oraz wnioskodawczynie M. G. i wnioskodawcy J. P., a mianowicie w zakresie, w jakim zeznawali na okoliczność zakresu działalności firmy płatnika składek oraz przebiegu ciąży wnioskodawczynie. Sąd odmówił wiary zeznaniom wymienionego powyżej świadka oraz wnioskodawców, w zakresie, w jakim zeznawali oni o czynnościach, jakie miała wykonywać skarżąca, mających świadczyć o faktycznym wykonywaniu przez nią spornej umowy o pracę. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy. Przeciwno prawdziwości zeznań wnioskodawców oraz świadka przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne. Ponadto zeznania te w przeważającym zakresie nie znajdują potwierdzenia w dowodach dokumentarnych.

Bezspornym w sprawie jest, że przed zatrudnieniem u płatnika składek wnioskodawczynie posiadała tytuł do ubezpieczeń społecznych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Aby uzyskać dodatkowy tytuł do ubezpieczeń ze stosunku pracy wynagrodzenie za pracę powinno być określone poniżej kwoty minimalnej płacy, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że niewiarygodne są zeznania wnioskodawców dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonej. Wnioskodawczynie twierdziła, że zapytała wprost płatnika składek, którego firma prowadziła obsługę księgową jej firmy, czy nie potrzebuje pracownika w niepełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast płatnik składek wskazał w toku postępowania wyjaśniającego przed ZUS-em, że nabór na stanowisko odbył się na podstawie rozmowy z wnioskodawczynią, która jest jego klientką od 2014 r., czy nie zechciałaby podjąć się dodatkowej pracy w charakterze księgowej. Z powyższego wynika, że niejasne są okoliczności zatrudnienia wnioskodawczynie. Zeznania te są niespójne i nieprzekonujące.

W ocenie Sądu strony spornej umowy nie wykazały racjonalnej podstawy zatrudnienia wnioskodawczynie. Faktycznie wnioskodawczynie posiada stosowne do wskazanego w spornej umowie o pracę stanowiska wykształcenie. Doświadczenie w branży finansowej natomiast znikome, ograniczone do półrocznego stażu w dziale finansowym firmy odbytego po studiach. Prowadzeniem księgowości własnej firmy nie zajmuje się sama, zostało to od początku założenia działalności gospodarczej powierzone firmie płatnika składek. Nadto w toku postępowania wyjaśniającego przed Zakładem ubezpieczona wskazała, że w połowie 2018 r. utraciła swojego głównego kontrahenta co miało stanowić przyczynę poszukiwania dodatkowego zatrudnienia. Powyższe nie zostało jednak potwierdzone w toku procesu, współpraca z głównym kontrahentem ustala dopiero w 10.2019 r., do tego czasu przychody wnioskodawczynie wykazywały tendencję wzrostową. Wątpliwości Sądu budzi jednak przede wszystkim fakt, iż na czas nieobecności wnioskodawczynie nie został nikt zatrudniony. W tym zakresie Sąd odmówił wiary twierdzeniu wnioskodawcy. Płatnik składek w toku postępowania wyjaśniającego przed ZUS-em twierdził bowiem, że prace wnioskodawczynie przejęły pozostałe osoby z zespołu pomocy księgowych oraz, że na podobnym stanowisku na podstawie umów o pracę zostały zatrudnione w dniach 15.05.2019 r. P. S. i 3.06.2019 r. O. M.. Natomiast w toku procesu płatnik składek twierdził już, że „jedna z pań przyszła w 03.2019 r. a pani O. od 06.2019 r.”. Zeznania wnioskodawcy nie są zatem spójne co do daty zatrudnienia P. S., nie znajdują też pokrycia w pozostałym materiale dowodowym. Nawet jeśli by hipotetycznie przyjąć, że na miejsce wnioskodawczynie został zatrudniony jakiś pracownik, to stałoby się dopiero w 05.2019 r. a nie w 01.2019 r., tj. z chwilą wystąpienia niezdolności do pracy wnioskodawczynie.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie w spornym okresie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy. Odwołująca reprezentowana w toku postępowania przez profesjonalnego pełnomocnika oraz odwołujący nie zgłosili praktycznie żadnych dowodów na wykazanie tego, że odwołująca faktycznie do pracy przystąpiła i ją świadczyła wykonując obowiązki pracownicze. Wnioskodawczyni, do której rzekomo miało należeć przede wszystkim wprowadzenie konkretnych danych do systemu finansowo - księgowego, poprzestała jedynie na twierdzeniu, że podczas wykonywania swoich obowiązków nie miała indywidualnego loginu. Co istotne żadna ze skarżących stron nie złożyła wniosku o przesłuchanie świadków mogących potwierdzić wykonywanie obowiązków pracowniczych przez skarżącą (w tym bezpośrednio przełożonej wskazanej w zakresie obowiązków). Natomiast jedyny zawnioskowany świadek w osobie pracownika kadr płatnika składek – A. B. poza głośnym twierdzeniem, że wnioskodawczyni była codziennie w pracy, nie podał żadnych konkretnych okoliczności mogących to potwierdzić. Przede wszystkim świadek ten był zatrudniony w innym dziale (kadr) i innych godzinach (od 8.00 do 16.00) niż wnioskodawczyni, która rzekomo miała świadczyć pracę w dziale księgowym w godzinach od 16.00 do 20.00. Już chociażby z tej przyczyny nie mógł mieć wiedzy odnośnie świadczenia pracy przez ubezpieczoną. Świadek ten zresztą sam przyznał, że nie wie w jakich godzinach widywał ubezpieczoną, czym konkretnie się zajmowała, a wiedzę o zatrudnieniu wnioskodawczyni czerpał z dokumentacji osobowej w tym list obecności. Świadek ten nie pamiętała nawet okoliczności sporządzenia umowy o pracę co do momentu rozpoczęcia pracy czy wymiaru czasu pracy ubezpieczonej. Zeznania wskazanego świadka są dość ogólnikowe i nie sposób na ich podstawie ustalić, że wnioskodawczyni w spornym okresie świadczyła pracę na rzecz płatnika, nadto nie znajdują potwierdzenia w pozostałym zebranych w sprawie materiale dowodowym. Co istotne, wnioskodawcy nie wnosili o przesłuchanie w charakterze świadków żadnych innych osób w tym chociażby pracowników płatnika składek świadczących pracę na podobnym stanowisku i tożsamyh godzinach co wnioskodawczyni, czy też przełożonej wnioskodawczyni. Z ustaleń wynika bowiem, że płatnik składek zatrudniał średnio około 20 osób w tym około 15 w dziale księgowym w tym około 7-8 na stanowisku pomocy księgowej. Nic nie stało zatem na przeszkodzie, aby powołać ewentualnych świadków.

Praktycznie jedynymi dokumentami, jakimi legitymuje się płatnik składek ze spornego okresu zatrudnienia wnioskodawczyni są akta pracownicze. Dokumentacja kadrowa potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. W ocenie Sądu załączona dokumentacja osobowa wnioskodawczyni jest przejawem formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi wnioskodawcy, jako pracodawcy, natomiast nie przesądza o tym, że praca była przez ubezpieczoną faktycznie wykonywana.

Co więcej dokumentacja osobowa wnioskodawczyni jest niekompletna (brak odnotowania nieobecności wnioskodawczyni w związku z odbywaniem wizyt i badań lekarskich czy wyjazdami za granicę) i zawiera szereg różnych niejasności i rozbieżności.

Z obszernego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie zwłaszcza w postaci dokumentacji lekarskiej wnioskodawczyni i wyciągu z konta bankowego wnioskodawczyni, wynika, że w dniach i godzinach, w których wnioskodawczyni rzekomo miała świadczyć pracę (wskazanych w listach obecności jako dni obecności w pracy) załatwiała szereg swoich pozazawodowych spraw nie tylko w Ł. ale również za granicą. W szczególności wskazać należy, że ubezpieczona odbywała wizyty lekarskie oraz wykonywała badania w Ł. w dniach 15.10.2018 r. o godz. 15.30, 16.10.2018 r. o godz. 17.20, 23.10.2018 r. o godz. 17.00, 5.11.2018 r. o godz. 16.00, 26.11.2018 r. o godz. 19.30, 11.12.2018 r. o godz. 17.30, 27.12.2018 r. o godz. 18.40 oraz dokonała zakupu przy użyciu karty za granicą w dniu 29.11.2018 r. (czwartek). W toku procesu wnioskodawczyni początkowo zasłaniała się niepamięcią co do godzin transakcji i wizyt, na ostatniej rozprawie wskazywała jednak, że transakcji bankowych (zakupy, wypłaty gotówki) starała się robić w godzinach rannych. Zobowiązana do złożenia zestawienia ze wskazaniem godzin poszczególnych transakcji na koncie bankowym, powołując się na zbyt skomplikowany charakter tej czynności, nie uczyniła tego. Nadto pełnomocnik wnioskodawczyni oświadczył o braku zgody wnioskodawczyni na udostępnienie tych danych przez bank ze względu na potrzebę jak najszybszego zakończenia przedmiotowego postępowania. Nadto skoro na wyciągu z konta bankowego wnioskodawczyni (jako dokumentu zawierającego potwierdzenie operacji zrealizowanych na koncie bankowym sporządzanego przez bank okresowo lub na zlecenie klienta) została wskazana data operacji

(a nie data księgowania), nie zasługuje na wiarę twierdzenie wnioskodawczynie jakoby dokonana w dniu 29.11.2018 r. transakcja za pobyt w hotelu „zeszła w ciągu 24 godzin”. Nie ma to zresztą żadnego znaczenia bowiem transakcji dokonano w czwartek, więc ewentualne 24-godzinne opóźnienie miałyby miejsce w środku tygodnia, w którym wnioskodawczynie powinna być zgodnie z listą obecności w pracy. Nie sposób także uznać za wiarygodne twierdzeń wnioskodawców, jakoby wnioskodawczynie informowała płatnika składek o konieczności wyjścia na badania, który wyrażał na to zgodę. Nie jest to w żaden sposób udokumentowane chociażby w listach obecności. Zgodnie natomiast z zeznaniami świadka A. B. – pracownika kadr płatnika - na listach obecności powinny być uwzględnione wyjścia pracowników w czasie pracy w celach prywatnych. Całokształt okoliczności sprawy oraz analiza oświadczenia procesowego pełnomocnika wnioskodawczynie świadczy zatem o tym, że wnioskodawczynie dokonywała zakupów i przebywała za granicą, a nadto odbywała wizyty lekarskie w godzinach pracy.

Poza tym niewiarygodne jest, bo sprzeczne z doświadczeniem życiowym, ażeby wnioskodawczynie będąc zatrudniona u innego pracodawcy w 3/4 wymiaru czasu pracy, nieprzerwanie prowadząc własną działalność gospodarczą w zakresie internetowej sprzedaży ekologicznej żywności, spodziewając się dziecka zdecydowała się na podjęcie jeszcze dodatkowego zatrudnienia. Zwłaszcza, że z dokumentacji medycznej w tym z początkowego okresu ciąży (wizyta z 2.10.2018 r.) wynika, że u wnioskodawczynie rozpoznano poronienie zagrażające. W dokumentacji medycznej wnioskodawczynie znajdują się także zapisy, że w dniach 16.10.2018 r. i 23.10.2018 r. rozpoznano u niej poronienie zagrażające, 13.11.2018 r. – krwawienie we wczesnym okresie ciąży, 19.11.2018 r. – czynnościowe zaburzenia jelit, nieokreślone, nadto wpisano, że pacjentka ma skierowanie do szpitala na oddział ginekologiczny, 11.12.2018 r. - poronienie zagrażające. Powyższe uwarunkowania medyczne związane z przebieg ciąży ubezpieczonej pozwalają na uznanie, że sporny stosunek pracy obok prowadzonej działalności gospodarczej stanowiłby nadmierne obciążenie dla ubezpieczonej.

Reasumując z zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami spornej umowy o pracę w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy, brak jest bowiem na to jakichkolwiek dowodów. Ustalone okoliczności przemawiają natomiast za przyjęciem, że strony kwestionowanej umowy o pracę zawierając ją, miały inny cel niż jej wykonywanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawców nie zasługują na uwzględnienie i jako takie podlegają oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 roku, poz. 266 ze zm.) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 645 ze zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Z kolei zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 pkt 1 analizowanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni i wnioskodawca od 12.10.2018 r. zawarli umowę o pracę, która z formalnego punktu widzenia stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji ustawy zasiłkowej. Ważność tej umowy została jednak słusznie zakwestionowana przez organ rentowy. W ocenie organu rentowego zawarcie przedmiotowej umowy było czynnością pozorną, mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy podziela stanowisko organu rentowego, w zakresie umowy o pracę zawartej pomiędzy wnioskodawczynią M. G. a wnioskodawcą J. P. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Doradztwa i (...), że miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zdaniem Sądu strony nie wykazały, że skarżąca faktycznie wykonywała czynności w ramach nawiązanego stosunku pracy.

W ocenie Sądu decyzję o podpisaniu umowy o pracę podjęto z wiedzą, co do stanu wnioskodawczyni i z jego uwzględnieniem strony podejmowały decyzje będące przedmiotem niniejszego postępowania. Poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają twierdzenie, iż zakwestionowana przez organ rentowy umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z treścią art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego taka umowa o pracę, która nie wiąże się z wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o „fikcyjne” zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04,

opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr. 15, poz. 235, str. 712).

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie zatrudnienie, jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy a przez pracodawcę do przyjmowania tego świadczenia i wypłacania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany.

Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem. Założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli dla pozorów.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że mamy do czynienia z pozornością oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę przez M. G. z J. P.. Celem działania stron nie było bowiem świadczenie pracy w ramach stosunku pracy i uzyskiwanie z tego tytułu wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy, jak na przykład uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej. Tym bardziej, że wnioskodawczyni, posiadając ochronę ubezpieczeniową z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, do dodatkowego ubezpieczenia z tytułu spornego stosunku pracy została zgłoszona z wynagrodzeniem poniżej minimalnej płacy krajowej.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Zdaniem Sądu, poczynione ustalenia faktyczne świadczą o tym, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe wykazało, że M. G. zainteresowana objęciem jej dodatkowym ubezpieczeniem społecznym, nie wykonywała de facto czynności w ramach umowy o pracę.

Sąd uznał bowiem, że okoliczności zawarcia umowy o pracę podane przez wnioskodawczynię i wnioskodawcę nie są wiarygodne.

Po pierwsze z ustaleń faktycznych wynika, że istnieją rozbieżności dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonej.

Po drugie płatnik składek nie miał racjonalnej podstawy zatrudnienia wnioskodawczyni.

Po trzecie w ocenie Sądu przede wszystkim odwołująca w toku postępowania sądowego nie wykazała, że faktycznie wykonywała pracę w ramach spornej umowy. M. G. jako pracownik, a J. P. jako pracodawca w żaden sposób, oprócz swoich gołosłownych twierdzeń, nie wykazali jakiegokolwiek rezultatu jej pracy w spornym okresie.

Po czwarte poczynione ustalenia faktyczne prowadzą do wniosku, że nie zatrudniono nikogo na zastępstwo nieobecnej wnioskodawczyni.

Nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje też fakt, iż wnioskodawczyni w tym samym czasie prowadziła własną działalność gospodarczą. W ocenie Sądu możliwość wykonywania działalności zarobkowej w tak dużym wymiarze i to przez osobę, która spodziewa się dziecka, a ciąża jest zagrożona, jest co najmniej dyskusyjna.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania prawa do świadczeń

z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem.

Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozornością zawartej umowy o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystania ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi. W toku postępowania sądowego stwierdzono, że strony zawierając sporną umowę o pracę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Nawet jeżeliby uznać, iż strony chociaż częściowo wykonywały zawartą pomiędzy sobą umowę o pracę, co w ocenie Sądu w żaden sposób nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, należałoby uznać, iż miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i z tego powodu nie może wywoływać skutków prawnych (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Czynność prawna mająca na celu obejście przepisów ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z punktu widzenia formalnego nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. W odniesieniu do umowy o pracę o obejściu prawa mówić można w sytuacji, gdy strony działając w zamiarze nawiązania stosunku pracy określają wzajemne prawa i obowiązki w sposób zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jednak celem ich działania nie jest uzyskanie świadczeń w postaci pracy i wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy np. uzyskanie stażu emerytalnego, czy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek choroby czy wypadku. Należy bowiem podkreślić, iż intencją ustawodawcy jest, aby cel zawarcia umowy o pracę stanowiło nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia było uzyskanie wskazanych korzyści.

Tymczasem przy założeniu, że strony zawarły umowę o pracę należałoby uznać, iż w rozpoznawanej sprawie cele te uległy odwróceniu. Stronom chodziło bowiem o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i temu celowi podporządkowały konstruowanie określonej sytuacji prawnej – umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że M. G., ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń, była zainteresowana objęciem jej dodatkowym tytułem ubezpieczeń społecznych. Strony umowy musiały mieć świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. W uznaniu Sądu nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu ciąży i porodu i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Na marginesie wskazać należy, że Sąd badał również, czy przy przyjęciu, że wnioskodawczyni świadczyła jakieś czynności na rzecz wnioskodawcy, czy czynności te mogłyby zostać uznane za osobiste świadczenie pracy podporządkowanej pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy,

a więc w ramach zatrudnienia pracowniczego - w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci jedynie akt osobowych, list obecności, list płac, a także treści złożonych zeznań nie potwierdza, aby wnioskodawca, ani ktokolwiek inny kierował pracą wnioskodawczynie, w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji związane z powierzonym jej stanowiskiem, które byłyby modyfikowane biorąc pod uwagę ilość i wyniki pracy dotychczas wykonanej. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby płatnik składek wydawał polecenia, co do bieżącego wykonywania pracy. Wręcz przeciwnie z analizy zeznań wnioskodawcy wynika, że nie kontrolował pracy wnioskodawczynie. Brak jest dowodów na okoliczność tego, aby wnioskodawczynie w jakiegokolwiek formie przedstawiała wyniki swojej pracy.

Powyższe zdaniem Sądu świadczy o tym, że nawet przy założeniu, choć częściowego wykonywania przez strony kwestionowanej umowy, nie można przyjąć, że była to umowa o pracę, albowiem rzekome wykonywanie przez skarżącą czynności nie odbywało się w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, tj. zgodnie z dyspozycją art. 22 k.p.

Dodać należy, że swoboda kontraktowa stron nie jest wartością absolutną. Strony mogą łączyć się dowolną więzią prawną, w tym umową o pracę, ale wybierając ten model zatrudnienia zobowiązane są przestrzegać jego cech charakterystycznych. O wykreowaniu stosunku pracy nie decyduje wyłącznie wola stron. Jest ona nieodzowna przy nawiązaniu zatrudnienia pracowniczego, jednak w sytuacji, gdy strony realizują więź prawną w oderwaniu od jej konstrukcyjnych cech, możliwe i konieczne jest zweryfikowanie charakteru prawnego zobowiązania. Zapatrywanie to wynika z przyjęcia założenia, że o rodzaju umowy decydują w pierwszej kolejności przepisy prawa.

Pozorność umowy o pracę (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r. I UK 120/06, OSNP 2007/19-20/294, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r. II UK 20/11, OSNP 2012/11-12/145).

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wątpliwości organu rentowego, co do rzeczywistego celu i zamiaru stron nawiązujących ten stosunek prawny były uzasadnione, a zatem zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika organu rentowego w przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w pkt 2 sentencji wyroku. Sąd Okręgowy zasądził od J. P. i M. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 9 ust. 2 w zw. z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265).